

Özerk Kürt Devleti Talebi Üzerine Bir İnceleme

İçeriği Yazan: [Mert ELEKÇİ](#) [1] Zaman: Cts, 25/12/2010 - 01:56

Yazar: Mert ELEKÇİ

Yazının Yazıldığı Tarih: 23.12.2010

Demokratik Toplum Kongresi son haftanın değil, kanaatimce son 3-4 yılın referandumdan sonraki en önemli olayıydı. Basında çıkan haberler ve köşe yazıları dikkate alındığında, konuya birçok farklı açıdan bakılsa da, zannedildiği üzere kamuoyundaki ortak görüş, sorunu tartışmaktan dolayı herkesin mutlu olduğu. Hükümet ise İmralı'yı koz olarak kullanmaya çalışırken ateşle oynadığının farkında değil. Kongre sonucunda çıkan **'özerklik modeli taslağı'** Diyarbakır'dan çıkması beklenenden farklı değil. Zira BDP'nin son yıllardaki bütün taleplerine karşılık gelmekte. Sadece bu taslaktan yola çıkarak bile konu birçok başlığa bölünebilir. Şahsi görüşlerden olabildiğince

kaçınarak, konuyu incelemeye çalışalım.

KONGRE...

Tabii olarak kongrenin hangi şartlar altında yapıldığını İstanbul'dan kestiremeyiz. Ancak kongreden çıkan kararların bir bildiri niteliği taşıdığı kesin. BDP için önümüzdeki günlerde bu 'bildiri' üzerinden siyaset yapacağını söyleyebiliriz. Kongreden çıkan Özerklik Modeli Taslağı'nı incelediğimde şu konular gözüme çarptı;

- Özerk Kürdistan
- Öz Savunma konusu
- Ekonomik kaynaklar
- Kürtçenin konumu
- Anayasal güvence

Özerk Kürdistan ve ekonomik kaynaklar

Kongreden çıkan taslağa göre, fikir babası Öcalan'ın kabul edildiği Özerk Kürdistan modeli, iç işlerinde bağımsız- ki bu ekonomik kaynakların yönetimini de kapsamakta- dışta da Ankara'ya bağımlı bir yönetimi öneriyor. Ortak vatan olgusuna vurgu yapılması gerektiğini, konunun bölücülük olarak algılanmaması gerektiğini söylüyor. Ancak detaylara inildiği takdirde hangi şartlar altında nasıl bir yönetim olacağını anlatmıyor. Taslak aşamasında bu kadar ses getiren bu model önerisi Kürt sorununa ne derecede çözüm getirebilir tartışmalı. Kuşkusuz bu konuda farklı görüşler hâkim. Ancak taslakta çizilen çerçevenin içine konulacak resmi henüz kimse düşünmemekte. —en azından bu konuda-

Ekonomik kaynaklar konusunda Kürdistan'ın bağımsız olması gerektiğine vurgu yapılıyor. Burada dikkat çeken üç nokta var. Birincisi, sorunun ekonomik boyutuna Kürtler hiç bu kadar derin bakmamıştı. İkincisi, özgürlüklerin, bağımsızlığın ve demokrasinin birinci derecede dinamiği olan ekonomik gücü kontrolü altına alan bir federe yapı, Ankara'ya ne derece bağlı olur? Üçüncüsü ekonomik anlamda, Ankara federe devlete ne derecede teşvikte bulunacak ya da ekonomik politikalarında ne derece serbest bırakacaktır?

Öz savunma konusu...

Taslağın ilgi çekici bir başka konu başlığı, öz savunma;

"Kürdistan halkı tarih boyunca dıştan gelen saldırılara karşı sürekli kendini koruma mücadelesi vermiştir. Kürtler ilk işgalci ve istilacı güçlerin saldırısında günümüze kadar her türlü işgal ve saldırılara karşı varlığını korumak için öz savunma içinde olmuştur. Demokratik özerklik statüsünün kabul edildiği koşullarda öz savunma askeri tekel olarak değil, toplumun iç ve dış ihtiyaçlarına göre demokratik organların denetimi altında oluşturulabilir. Şehir, kasaba, mahalle ve

köyde yaşayan tüm halklar faşist, gerici ve soykırımcı saldırılara karşı bilinçli ve duyarlı olur. Öz savunma esasında bu yönelimler karışsın da toplumsal direnişi ifade eder. Öz savunma uluslararası sözleşmeler ve BM tarafından da tanımlanan bir haktır."

Taslaktaki anlatım aynen yukarıdaki gibidir. BM şartı madde 51 ile öz savunma garanti altına alınmıştır. Ancak BM md. 51 BM üyelerinin öz savunma hakkını garanti etmektedir. Yani, somut durumda Özerk Kürdistan'ın meşru savunması mı yoksa Türkiye Cumhuriyeti'nin mi meşru savunması ön plana çıkacaktır? Konunun öz savunmayla bir alakası yoktur. Hiçbir federatif yapıda, federe devlet, federal devlete karşı BM şartı Md. 51'e göre öz savunma hakkını öne süremez. Öz savunma hakkı, Türkiye Cumhuriyeti gibi dışta bağımsız-yani özerk değil!- devletlerin yaşama hakkıdır. Yani gerek kurumsal yetkileri anlamında, gerek halkının özgürlükleri bağlamında bir meşru müdafaa hakkı verir. Oysa bir federe yapının, kurumsal yetkilerinin federal devlet tarafından ihlali durumunda BM Şartı Md. 51'e göre öz savunma hakkı öne sürmesi hukuki temellere dayanmaz. Kurumsal anlamda olduğu için, konu federal devletin iç işlerini ilgilendirir ve bir BM müdahalesi, federal devletin iç işlerine karışmak olur. Ancak bir federe devlet, halkının hak ve özgürlüklerine federal devlet tarafından yapılan müdahaleye dayanarak hakkını arayabilir. Bunun önü açıktır.

Bu konuda dikkatimi çeken bir başka nokta ise Özerk Kürdistan'ın kendine ait bir kolluk kuvvetleri olması durumunda huzurun daha kolay sağlanabileceği. Federe yapının kendine ait kolluk kuvvetleri olması düşünülebilir. Bu model çeşitli federal ülkelerde uygulanmaktadır. Ancak bir zorunluluk değildir. Durumun şartlarına göre belirlenmelidir.

Peki, durum buna ne kadar elverişli?

İlk aklıma gelen PKK'nın bölgedeki etkinliği oldu. Böyle bir kolluk kuvvetinin var olması durumunda PKK biter mi? Bir özerk devletin kurulması durumunda PKK'nın da biteceğini söyleyen BDP bunun garantisini nasıl verebilir? PKK, Kürt hareketine sadık bir örgüt müdür? Yoksa bu hareketin arkasına mı saklanmaktadır? Eğer PKK bu harekete sadık bir örgütse, kolluk kuvvetlerinin bünyesinde etkisi olacaktır. Ama değilse de bölgede bu kadar etkin olan bir terör örgütü varken böyle bir kolluk kuvveti yaratmak halkın güvenliği açısından ne derecede doğrudur?

Diğer bir konuda, özerk devlet kurulduğu bir durumda eğer kolluk kuvveti ayrı olursa, hangi yargı organlarına nasıl bağlı olacağı. Yani mahkemeler aynen devam edecek mi? Kanaatimce federal devlete geçiş olması durumunda yargı sistemimizi tümünden değiştirmemiz gerekebilir. Mevcut yargı sisteminin içine federe devletin ayrı yargı sistemini adapte edebilir miyiz? İki durumda da federal yargının, federe devletin yargısına karşı olan denetiminin hangi organlar tarafından ne şekilde yapılacağının belirlenmesi çok dikkat edilmesi gereken bir konu. Ayrıca resmi dil, Atatürk milliyetçiliği gibi konuların da bu konuyla doğrudan alakası var... Bu konular sonraki adım olarak

görülmemeli.

Kürtçenin konumu ve anayasal güvence

Resmi dilin sadece Türkçe olmasının, kamusal alanda Kürtçe kullanılamamasının tek engeli olan üniter yapı, bu taslakta federatif yapıyla aşıyor. Aslında sorunun çözümüne yapılan federatif yaklaşımlar bu konuda temelleniyor. İkinci bir devlet yeni bir anayasa ve yeni bir anlayış getirir düşüncesi, Türk-Kürt meselesinde uzlaşma zemininden çok, birbirlerine sırt çevirerek iki kesiminde istediği şartlarda yönetilmesi için akılcı bir çözüm gibi gözüküyor. Yeni anayasayla Kürt kimliği, Kürt dili, Kürt kültürü federatif yapı içerisinde güvence altına alınıyor. Örneğin Resmi dil Türkçe ve Kürtçedir düşüncesi federe devlete benimsettiriliyor. Bu yolla anadilde eğitimin önü açılıyor. Taslaktaki en tutarlı maddeler sanıyorum ki şu son konuyla ilgili. Ancak diğer talepler ve somut durum göz önüne alındığında konunun o kadar da kolay olmadığı apaçık ortada.

Federal bir yapı düşünün,federe devlet;

İçte bağımsız, dışta bağımlı olacak, ekonomik anlamda kendi kaynaklarını istediği gibi kullanabilecek, kendine ait silahlı gücü olacak... Üstelik yargının başkente ne derece bağlı olacağı da meçhul...

Başımız daha çok ağrıyacak gibi...

ÖCALAN ve AKP!

AKP, Kürt açılımında Öcalan kartını oynamasıyla, bazı köşe yazarlarından olumlu tepki aldı. Öcalan'ı kontrol altında tutmaya çalışarak sürece istediği gibi yön vermeye çalışıyor. İmralı ise Diyarbakır'a vaazlar yağıdırıyor. Ancak, uzun vadede, Öcalan yeniden başkan olacak gibi bir izlenim yaratmakta. Öcalan'ın cezası infaz edilen bir mahkûm olduğu çoktan unutulmuş. Bu doğuda PKK'nın meşruiyetini arttırmakta. Öcalan'ın serbest bırakılması, uzun vadede gündeme gelebilir. Eğer ki federal yapıyı konuşacaksak, konuya PKK'yı saf dışı bırakarak başlanmalıydı. Daha da kötüsü bugün PKK'yı Kürtlerin savunucusu ilan eden aydın sayımız da az değil...

YARGITAYIN SORUŞTURMASI

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Kongre hakkında soruşturma başlattı. Bu soruşturmanın yanlış olduğunu düşünenler var. Kanaatimce Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı görevini yapmaktadır. Kongrenin içeriği ve konusu düşünüldüğünde Yargıtayın durumu incelemesinin normal olduğu görüşündeyim. Soruşturma sonucuna göre, Yargıtay hakkında gerekli eleştiri yapılabilir. Ancak şu aşamada yapılan eleştiriler, gereksiz ve yersizdir.

Çözüm yakın mı bilinmez ama sorunun sistematik bir biçimde incelenmediği kesin. Türkler bölünmekten, Kürtlerse asimile olmaktan korkuyorlar. Duruma

bakıldığında iki kesiminde endişeleri yerinde gibi gözüküyor. Tek ortak görüşse sonuca kansız gidilme isteği...

Saygılarımla...

Mert ELEKÇİ
iletisim@politikadergisi.com

Yorumlar

- [Güncel](#) [2]

Kaynak URL (09/05/2024 - 07:46 tarihinde yazdırıldı):

<https://politikadergisi.com/okur-makale/ozerk-kurt-devleti-talebi-uzerine-bir-inceleme>

Bağlantılar:

[1] <https://politikadergisi.com/pd-uye/mert-elekci>

[2] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/guncel>